

8η ενότητα

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ: Παρακολουθώ και συμμετέχω

Σ' αυτή την ενότητα:

Θα γνωρίσουμε την **παρατακτική σύνδεση** και το **ασύνδετο σχήμα** στο λόγο μας.

Θα μάθουμε ορισμένους **συνδέσμους** που χρησιμοποιούμε στην παρατακτική σύνδεση.

Θα μελετήσουμε τα **σημεία στίξης** που χρησιμοποιούμε στην παρατακτική σύνδεση και το ασύνδετο σχήμα.

Θα συνεχίσουμε τη **μελέτη αφηγηματικών κειμένων** και τις παρατηρήσεις μας πάνω στο λόγο της αφήγησης.

Θα συζητήσουμε και θα γράψουμε για τον **αθλητισμό** και τους **Ολυμπιακούς Αγώνες** στο παρελθόν και στην εποχή μας, είτε αθλούμαστε οι ίδιοι είτε μας αρέσει να παρακολουθούμε αγώνες.

Κείμενο 1 Ένας υπέροχος μαραθωνοδρόμος

Η εκκίνηση

Εκείνη τη στιγμή ο γυμναστής πυροβόλησε στον αέρα, ο κόσμος αλάλαζε, οι αθλητές ξεχύθηκαν μπροστά. Έπρεπε να φτάσουν στον Αϊ-Γιώργη, δέκα χιλιόμετρα για να πάνε, άλλα τόσα για να γυρίσουν πίσω, να τερματίσουν στο μόλο.

Εκεί μπροστά, στην εξέδρα των επισήμων, ήταν δεμένη η κορδέλα του τερματισμού.

Οι μαθητές ανέμισαν τα γαλάζια σημαϊάκια. Οι μαθήτριες τα λευκά μαντίλια του χορού τους.

Ο Κηρολίβανος έφυγε σάϊτα πρώτος και χάθηκε στον ορίζοντα. Ο Πέτρος ξεκίνησε επιφυλακτικά, σχεδόν βάδιζε, γέροντας περισσότερο από κάθε άλλη φορά στο πλάι, και κοίταζε διαρκώς πίσω του. Πολλοί έδειχναν να δυσφορούν με το θέαμα. Ξεφυσούσαν και χειρονομούσαν.

[...]

Ο τερματισμός

Προχωρούσε τώρα μπροστά τους ξυπόλυτος πια, με τεράστιες δρασκειλές, πλησίαζε το χώρο του τερματισμού. Τα μάτια ήταν γουρλωμένα αφύσικα, πεταμένα από την υπερπροσπάθεια έξω από τις κόγχες τους, έτρεχε ο ιδρώτας ποτάμι, έμοιαζε έτοιμος να καταρρεύσει, να διαλυθεί, να βγει η ψυχή από το εξοντωμένο σώμα, το ταλαιπωρημένο, αλλά μια γλυκιά λάμψη, ένα φως γαλάζιο, είχε περιχυθεί στο πρόσωπό του. Το φαρδύ χαμόγελο λαμποκοπούσε πάνω στα δόντια του που φάνταζαν διπλάσια.

Ο Πέτρος έκοψε θριαμβευτικά την κορδέλα, την τράβηξε μαζί του με το ένα χέρι, την έσυρε πίσω του, χωρίς να ανακόψει καθόλου το ρυθμό του.

Ανδρέας Μήτσου, «Ένας υπέροχος μαραθωνοδρόμος», στο *Κότινοι και στέφανοι*, Οργανωτική Επιτροπή Αθήνα 2004

Ερωτήσεις κατανόησης

- 1 Σε τι είδους αθλητική εκδήλωση αναφέρεται το κείμενο;
- 2 Πώς νιώθει ο νικητής την ώρα του τερματισμού; • Από ποια σημεία του κειμένου το καταλαβαίνουμε;

Κείμενο 2 Οι Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αρχαιότητα

Με τους αγώνες θεμελιώνεται το ιδανικό της ευγενικής άμιλλας, που θα αποτελέσει τη βάση της αγωγής των νέων σ' όλες τις ελληνικές πόλεις και το κύριο κίνητρο για την καλλιέργεια και μέγιστη δυνατή ανάπτυξη των σωματικών, ψυχικών και διανοητικών ικανοτήτων του ανθρώπου. Κανένας άλλος λαός, πριν και μετά τους Έλληνες, δεν έθεσε έναν τέτοιο στόχο και μάλιστα σε τόση αποκλειστικότητα και ένταση. Και σε κανέναν άλλο λαό η επιβράβευση του ιδανικού αυτού, το στεφάνι της νίκης, δε στάθηκε τόσο σταθερά το ύψιστο αγαθό ανάμεσα σε όλους τους θησαυρούς του κόσμου, που θα μπορούσαν να χορηγήσουν οι θεοί στον άνθρωπο. Το αγωνιστικό στοιχείο υπήρξε ο βασικός παράγοντας για τη διαμόρφωση του ελληνικού πολιτισμού στο σύνολό του, γιατί σ' αυτό οφείλεται κάθε σπουδαία επίτευξη όχι μόνο στην άθληση, αλλά και στα γράμματα, στις τέχνες, στην πολιτική και σε κάθε άλλη εκδήλωση της ζωής.

Ό,τι ο ελληνικός κόσμος ονειρεύτηκε και πάσχισε να αποκτήσει, την ενότητα και την ειρήνη, πραγματώθηκε στα ελληνικά ιερά που ήταν και τα αγωνιστικά κέντρα, και προπάντων στο Ιερό της

Ολυμπίας. Όσο διαρκούσε η ιερή εκεχειρία, οι Έλληνες, κάτω από την αόρατη παρουσία και προστασία των θεών, παραμέριζαν τις διαμάχες τους και επιδίδονταν σε ειρηνικά έργα. Ο διαλυτικός ανταγωνισμός και το αλληλοσπάραγμα έδιναν τη θέση τους για λίγο χρόνο στην ευγενική και δημιουργική άμιλλα. Κατά το διάστημα αυτό σοφοί και λόγιοι είχαν τη ευκαιρία να διαβάσουν στην Ολυμπία τα έργα τους και να προτρέψουν τους Έλληνες σε ομόνοια. Και εδώ βρίσκεται η μεγάλη προσφορά του Ιερού της Ολυμπίας. Στο χώρο της συνειδητοποιούσαν οι Έλληνες την πνευματική τους ενότητα πάνω από τις επιμέρους διαφορές που τους χώριζαν. Η Ολυμπία δεν οδήγησε βέβαια σε μια πανελλήνια πολιτική ένωση, κατόρθωσε όμως κάτι σπουδαιότερο: να επιβληθούν και να αποκρυσταλλωθούν τα κοινά χαρακτηριστικά του ελληνικού πνεύματος, παρά τις αντιδικίες, τους ανταγωνισμούς και τον κατακερματισμό των Ελλήνων στις εχθρικές και απομονωμένες μεταξύ τους ελληνικές πόλεις.

Η Ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων, Εκδοτική Αθηνών, 1976

Ερωτήσεις κατανόησης

- 1 Τι πρόσφεραν οι Ολυμπιακοί Αγώνες στον πολιτισμό που δημιούργησαν οι Έλληνες;
 - Με ποια ιδανικά τον εμπλούτισαν;
- 2 Τι ήταν στην Αρχαιότητα η *εκεχειρία*;

Κείμενο 3 [Αγώνες φασουλάδας]

(Ο Καραγκιόζης έχει αποφασίσει να πάρει μέρος ως αθλητής στους Ολυμπιακούς Αγώνες. Ακολουθεί η συνάντησή του με το Σελήμ μπέη για να συζητηθούν οι λεπτομέρειες της συμμετοχής του.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Έλα, έλα, άσ' τη συζήτηση τώρα και μη χασομεράμε. Πάμε για φαί.

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ: Μπα, τρομάρα να σου 'ρθει, μούργο. Πάλι φαί.

ΚΑΡ.: Πάψε συ, ρε γρουσουζή.

ΣΕΛΗΜ: Καλά σου λέει, Καραγκιόζη. Δεν πρέπει να τρως πολύ, γιατί θα παχύνεις, θα βαρύνεις κι ύστερα, πώς θα τρέξεις στους αγώνες;

ΚΑΡ.: Τι λέει βρε ο χάχας; Άμα δε φάω, να δυναμώσω, πώς θα τρέξω, βρε;

ΣΕΛ.: Τέλος πάντων. Ας αφήσουμε τώρα τα αστεία και να κοιτάξουμε τη δουλειά μας. Λοιπόν, Καραγκιόζη, από αύριο αρχίζει η συστηματική προπόνηση.

ΚΑΡ.: Πόσες φορές θα τρώω;

ΣΕΛ.: Μπα, κακός σου καιρός, παιδί μου! Όλο στο φαγητό είναι ο νους σου; Θα τρως, τέλος πάντων, ό,τι θέλεις.

ΚΑΡ.: Και τι θα παίρνω;

ΣΕΛ.: Ααα! Οι αθλητές δεν πληρώνονται.

ΚΑΡ.: Μπα;

ΣΕΛ.: Ε, μα βέβαια. Οι αθλητές δεν πληρώνονται, αγωνίζονται για το στεφάνι.

ΚΑΡ.: Πώς; Τι; Τι είπες, βρε γρουσουζή; Πάτε να με ξαναπαντρέψετε;

ΣΕΛ.: Όχι, παιδί μου. Στεφάνι εννοώ, δηλαδή ένα στεφάνι από κλαδί ελιάς που βάζουν στο κεφάλι του νικητή. Επίσης θα πάρεις και κάνα κύπελλο.

ΚΑΡ.: Τενεκεδένιο για το συσσίτιο;

ΣΕΛ.: Όχι, παιδί μου. Κύπελλο μεγάλο με δυο χερούλια, σε σχήμα αρχαϊκό, ωραίο.

- ΚΑΡ.: Και δεν μου λες, τι θα 'χει μέσα;
 ΣΕΛ.: Τίποτα.
 ΚΑΡ.: Δεν το γεμίζετε με φασουλάδα;
 ΣΕΛ.: Μα τρελός είναι, ντιπ για ντιπ τρελός τούτος!
 ΚΑΡ.: Γιατί, βρε κουτόμπη; Καλά σου λέω. Λεφτά δε δίνετε. Στο κύπελλο δε βάζετε φασουλάδα, ε, τότε γιατί δηλαδή ν' αγωνιστώ; Έτσι τζάμπα; Μπα, δε συμφέρει. Φεύγω.
 ΣΕΛ.: Έλα δω, βρε.
 ΚΑΡ.: Α, πα, πα. Δε συμφέρει, παιδί μου. Μπα... Κορόιδο, δηλαδή, πάτε να με πιάσετε;
 ΣΕΛ.: Καλά, βρε παιδί μου. Το κύπελλο που θα δώσουμε σε σένα θα το γεμίσουμε με φασουλάδα.
 ΚΑΡ.: Εμ έτσι βέβαια.
 ΣΕΛ.: Τι να κάνουμε; Να ησυχάσω από σένα.
 ΚΑΡ.: Εμ να 'χει και γούστο η υπόθεση.
 ΣΕΛ.: Κοίτα όμως να έρθεις πρώτος. Να νικήσεις.
 ΚΑΡ.: Μωρ' τι σε νοιάζει εσένα; Θα τους φάω όλους.
 ΣΕΛ.: Αφερίμ!* Σε θέλω.

* αφερίμ: μπράβο

Ο Καραγκιόζης Ολυμπιονίκης, φυλλάδιο Νο 73, εκδ. Άγκυρα, αναδημοσίευση στην εφημ. *Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ*, ένθετο «Επτά ημέρες», «Παιδί και Ολυμπιακοί Αγώνες», 2004

Ερωτήσεις κατανόησης

- 1 Γιατί τα λόγια και οι αντιδράσεις του Καραγκιόζη μάς προκαλούν γέλιο;
- 2 Ποια από τα ιδανικά των Ολυμπιακών Αγώνων (έτσι όπως τα είδαμε στο κείμεν. 2) φαίνεται να αγνοεί και να διακωμωδεί ο Καραγκιόζης; • Γιατί παρ' όλ' αυτά μας είναι συμπαθής;

Κείμενο 4 [Ο Ολυμπιονίκης]

Ερωτήσεις κατανόησης

- 1 Στο σκίτσο βλέπουμε έναν ολυμπιονίκη που μόλις του απονεμήθηκε το χρυσό μετάλλιο. Ποιες ομοιότητες και ποιες διαφορές παρουσιάζει αυτός ο ολυμπιονίκης με τους ολυμπιονίκες που έχετε συνηθίσει να βλέπετε στους Αγώνες;
- 2 Τι είδους συναισθήματα σας προκαλεί το σκίτσο;

Ηλίας Μακρής, περ. «Κ»,
 εφημ. *Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ*, 2004

B1

Περίοδοι λόγου – Κύριες και δευτερεύουσες προτάσεις

Ακούω και μιλώ

1.
 - Βρείτε και υπογραμμίστε τα ρήματα σε κάθε απόσπασμα που ακολουθεί.
 - Μπορείτε να πείτε σε ποια πρόταση ανήκει το κάθε ρήμα;
 - Χωρίστε κάθε απόσπασμα στις προτάσεις που το αποτελούν.
 - α. «Όσο διαρκούσε η ιερή εκχειρία, οι Έλληνες παραμέριζαν τις διαμάχες τους και επιδίδονταν σε ειρηνικά έργα» (κειμ. 2)
 - β. «Στο χώρο της συνειδητοποιούσαν οι Έλληνες την πνευματική τους ενότητα πάνω από τις επιμέρους διαφορές που τους χώριζαν» (κειμ. 2)
 - γ. «Ο Κηρολίβανος έφυγε σαΐτα πρώτος και χάθηκε στον ορίζοντα» (κειμ. 1)
 - δ. «Θα τρως, τέλος πάντων, ό,τι θέλεις» (κειμ. 3)
2. Ποιες από τις προτάσεις που εντοπίσατε στη δραστηριότητα 1 συμπληρώνουν το νόημα άλλων προτάσεων και δεν μπορούν να σταθούν στο λόγο μόνες τους; • Ποιες από τις προτάσεις των ίδιων αποσπασμάτων δεν εξαρτώνται από καμιά άλλη πρόταση;
 3. Μερικές από τις προτάσεις που βρήκατε στην προηγούμενη δραστηριότητα ξεκινούν με μια λέξη που τις συνδέει με μια άλλη πρόταση. Μπορείτε να βρείτε τις λέξεις αυτές;

Μαθαίνω ότι:

- ▶ Ένα τμήμα του λόγου που εκτείνεται από τελεία σε τελεία λέγεται **περίοδος**.
- ▶ Η περίοδος μπορεί να αποτελείται μόνο από μία ή και από περισσότερες προτάσεις.
- ▶ Μια πρόταση που δεν εξαρτάται από καμιά άλλη λέγεται **κύρια/ανεξάρτητη πρόταση**. Μια πρόταση που συμπληρώνει το νόημα μιας άλλης και εξαρτάται από αυτήν λέγεται **εξαρτημένη/δευτερεύουσα πρόταση**.
- ▶ Οι λέξεις που συνδέουν κύριες ή δευτερεύουσες προτάσεις μεταξύ τους λέγονται **σύνδεσμοι**, π.χ. και, όμως, ότι, μήπως κτλ.

Διαβάζω και γράφω

1. «Κατά το διάστημα αυτό σοφοί και λόγιοι... ελληνικές πόλεις» (κειμ. 2): Χωρίστε το απόσπασμα σε περιόδους λόγου. • Στη συνέχεια προσπαθήστε να χωρίσετε τις περιόδους σε προτάσεις. • Τέλος εντοπίστε και καταγράψτε τους συνδέσμους που υπάρχουν στο απόσπασμα και συνδέουν τις προτάσεις.
2.
 - Χωρίστε τις τρεις περιόδους λόγου που ακολουθούν σε προτάσεις:
 - α. «Το κύπελλο, που θα δώσουμε σε σένα, θα το γεμίσουμε με φασουλάδα» (κειμ. 3)
 - β. «Πολλοί έδειχναν να δυσφορούν με το θέαμα» (κειμ. 1)
 - γ. «Ξεφυσούσαν και χειρονομούσαν» (κειμ. 1)
 - Ποιες από τις προτάσεις αυτές είναι κύριες και ποιες δευτερεύουσες;
 - Καταγράψτε τους συνδέσμους των τριών αυτών περιόδων.

B2

Παρατακτική σύνδεση προτάσεων-περιοδών

Κείμενο 5 [Βιογραφία του Σπύρου Λούη]

Λούης, Σπύρος (Μαρούσι, 1872 – Αθήνα, 1940). Νικητής του Μαραθώνιου δρόμου κατά τους πρώτους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1896. Θρυλική μορφή του ελληνικού αθλητισμού. Ήταν νερούλας, μετέφερε δηλαδή με το κάρο του νερό από το Μαρούσι στην Αθήνα. Επέδειξε ικανότητες δρομέα αντοχής κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής του θητείας και με προτροπή γνωστών του αποφάσισε να πάρει μέρος στην Ολυμπιάδα των Αθηνών. Το αγώνισμα τελέστηκε στις 10 Απριλίου (παλιό ημερολόγιο: 28 Μαρτίου 1896) από το Μαραθώνα προς την Αθήνα (απόσταση 42.152 μ.) και πήραν μέρος σ' αυτό άλλοι 12 Έλληνες. Ο Λούης ξεκίνησε συντηρητικά τον αγώνα, άφησε τους αντιπάλους του να προηγηθούν και να καταπονηθούν και στη συνέχεια, με υπερένταση δυνάμεων, πέτυχε να τους υποσκελίσει στο ύψος της Αγίας Παρασκευής, 9 χλμ. πριν από το τέρμα, και να τεθεί επικεφαλής. Τερμάτισε πρώτος στο Παναθηναϊκό Στάδιο (σε 2 ώρες 58' 50''), όπου του έγινε θεαματική υποδοχή από το κοινό.

Στα χρόνια που ακολούθησαν, ο Λούης τιμήθηκε επανειλημμένα για τον άθλο του εκείνο, που πρόσφερε στην Ελλάδα το πρώτο χρυσό της ολυμπιακό μετάλλιο. Το 1936 μάλιστα, κλήθηκε στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Βερολίνου και μπήκε πρώτος στο στάδιο, φορώντας τη φουστανέλα του, επικεφαλής της ελληνικής ομάδας.

Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό, Εκδοτική Αθηνών, 1986

Ακούω και μιλώ

- Χωρίστε τις τέσσερις περιόδους που ακολουθούν σε προτάσεις. • Ποιες από τις προτάσεις αυτές είναι κύριες και ποιες δευτερεύουσες;
 - «Επέδειξε ικανότητες δρομέα αντοχής κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής του θητείας **και** με προτροπή γνωστών του αποφάσισε να πάρει μέρος στην Ολυμπιάδα των Αθηνών» (κείμε. 5)
 - «Η Ολυμπία δεν οδήγησε βέβαια σε μια πανελλήνια πολιτική ένωση, κατόρθωσε **όμως** κάτι σπουδαιότερο» (κείμε. 2)
 - «Κατά το διάστημα αυτό σοφοί και λόγιοι είχαν την ευκαιρία να διαβάσουν στην Ολυμπία τα έργα τους **και** να προτρέψουν τους Έλληνες σε ομόνοια» (κείμε. 2)
 - «Ήταν νερούλας, μετέφερε **δηλαδή** με το κάρο του νερό από το Μαρούσι στην Αθήνα» (κείμε. 5)
- Τι είδους προτάσεις, κύριες ή δευτερεύουσες, συνδέουν οι υπογραμμισμένοι σύνδεσμοι σε καθεμιά από τις παραπάνω περιόδους λόγου; • Σε ποια περίπτωση έχει χρησιμοποιηθεί κόμμα ανάμεσα στις προτάσεις της κάθε περιόδου;

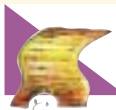
Μαθαίνω ότι:

- Όταν δύο ή περισσότερες προτάσεις συνδέονται με συνδέσμους, όπως οι:
και, ούτε, ή, είτε, αλλά, παρά, όμως, δηλαδή, όχι μόνο – αλλά και, λοιπόν, ωστόσο,
τότε λέμε ότι συνδέονται **παρατακτικά**.
- Παρατακτικά** συνδέονται **όμοιες** προτάσεις, δηλαδή κύριες με κύριες ή δευτερεύουσες με δευτερεύουσες.

Διαβάζω και γράφω

1. Καταγράψτε και μελετήστε τους υπογραμμισμένους συνδέσμους που χρησιμοποιούνται στα αποσπάσματα της δραστηριότητας 1 (*Ακούω και μιλώ*). • Γράψτε ποια σημασία έχει ο καθένας από αυτούς. • Πώς συνδέει την πρόταση που εισάγει με την προηγούμενη;
2. Βρείτε στη σχολική γραμματική όλους τους συνδέσμους που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην παρατακτική σύνδεση προτάσεων και καταγράψτε τους στο τετράδιό σας. • Στη συνέχεια φτιάξτε δικές σας περιόδους λόγου χρησιμοποιώντας μερικούς από τους συνδέσμους αυτούς.

Κείμενο 6 Δε σταματώ να τραγουδώ ποτέ!

Στο μυαλό μου ξετυλίγονται μία μία οι εικόνες. Από εκείνο το πρωινό της 12ης Ιουνίου, όταν ξημερώματα άπνους έφευγα για το Πόρτο μέσω Φρανκφούρτης. Τότε είχα υπολογίσει να λείπω 10 ημέρες για τα τρία ματς με την Πορτογαλία, την Ισπανία και τη Ρωσία. Δεν είχαν περάσει παρά λίγες ώρες παραμονής μου στην Πορτογαλία, όταν έγινε το πρώτο θαύμα. Η Ελλάδα κέρδισε με 2-1 την οικόδεσποινα Πορτογαλία στο «Ντραγκάο» και από το πρώτο κιόλας ματς έθεσε τις βάσεις για την πρόκριση στη δεύτερη φάση. Ακολούθησε στο «Μπέσα» το 1-1 με την Ισπανία, εκείνος ο βαθμός «χρυσάφι» που ουσιαστικά «σφράγισε» την πρόκριση. Από το Πόρτο στο Φάρο για την πιο γλυκιά ήττα στην ιστορία του ελληνικού ποδοσφαίρου. Χάσαμε με 2-1 από τη Ρωσία στο «Αλγκάρβε», αλλά η πρόκριση ήταν δικιά μας. Παράταση μιας βδομάδας στο ταξίδι και από το Φάρο στη Λισαβόνα για τον προημιτελικό με τη Γαλλία. Στο μεταξύ μεγάλες δυνάμεις του ευρωπαϊκού ποδοσφαίρου έλεγαν αντίο. Ισπανία, Γερμανία, Ιταλία, Αγγλία έβγαιναν νοκ άουτ. Εκείνο το βράδυ της 25ης Ιουνίου στο «Ζοσέ Αβαλάδε» ήμουν σίγουρος. Το έλεγα πολύ πριν αρχίσει ο προημιτελικός ότι θα κερδίσουμε τη Γαλλία. Κάποιοι με περνούσαν για τρελό. Το πίστευα όμως ότι θα περάσουμε. Και με δικαίωσε ο... Χαριστέας. Επιστροφή στο Πόρτο και στο «Ντραγκάο» και ημιτελικός με την Τσεχία. Αυτό ήταν και το δυσκολότερο παιχνίδι. Ωστόσο αντέξαμε στην πίεση των Τσέχων και σε... νεκρό χρόνο ο Δέλλας σκόραρε και μας έδωσε το εισιτήριο για τον τελικό. Κυριακή 4 Ιουλίου. Στο στάδιο «Λουζ» της Λισαβόνας η ιστορία γράφει ότι η Ελλάδα είναι η πρωταθλήτρια Ευρώπης. Όλος ο κόσμος υποκλίνεται. Δεύτερη νίκη κατά της Πορτογαλίας με 1-0 αυτή τη φορά. Ακολούθησαν σκηνές απίστευτες, ονειρεμένες. Ο κόσμος ένα κουβάρι να τραγουδάει ασταμάτητα. Το λέει άλλωστε και το σύνθημα. «Δε σταματώ να τραγουδώ ποτέ...» Και δε θα σταματήσουμε ποτέ να τραγουδάμε γι' αυτή την ομάδα, για αυτούς τους παίκτες, αυτό τον προπονητή, που μας χάρισαν τη μεγαλύτερη χαρά. Μας απογείωσαν, μας τρέλαναν. Τους ευχαριστούμε.

εφημ. Πρωταθλητής, 2004

Διαβάζω και γράφω

1. «Χάσαμε με 2-1 από τη Ρωσία, αλλά η πρόκριση ήταν δικιά μας»: Χωρίστε την περίοδο σε προτάσεις. • Τι είδους πρόταση είναι η καθεμιά, κύρια ή δευτερεύουσα; • Με ποιο σύνδεσμο συνδέονται οι δύο προτάσεις; • Ποια σημασία έχει αυτός ο σύνδεσμος;
2. Στα παρακάτω αποσπάσματα βρείτε και υπογραμμίστε τους συνδέσμους που συνδέουν παρατακτικά τις περιόδους κάθε αποσπάσματος. • Ποια σημασία έχει ο καθένας από τους συνδέσμους αυτούς; • Τι προσθέτει καθένας τους στο νόημα των αποσπασμάτων αυτών; • Ποιο σημείο στίξης υπάρχει ανάμεσα στις δύο περιόδους που συνδέονται παρατακτικά;

- α. «Κάποιοι με περνούσαν για τρελό. Το πίστευα όμως ότι θα περάσουμε» (κείμε. 6)
- β. «Αυτό ήταν και το δυσκολότερο παιχνίδι. Ωστόσο αντέξαμε στην πίεση των Τσέχων» (κείμε. 6)
- γ. «Δε σταματώ να τραγουδώ ποτέ...» Και δε θα σταματήσουμε ποτέ να τραγουδάμε γι' αυτή την ομάδα» (κείμε. 6)
- δ. «Ας αφήσουμε τώρα τα αστεία και να κοιτάξουμε τη δουλειά μας. Λοιπόν, Καραγκιόζη, από αύριο αρχίζει η συστηματική προπόνηση» (κείμε. 3)

Διαπιστώνω για τη **στιξη** στην **παρατακτική σύνδεση**

- ▶ Πριν από τους συνδέσμους *και, ή / είτε* δε βάζουμε **κόμμα**.
- ▶ Συνήθως δε βάζουμε **κόμμα** πριν από το *όμως*, ενώ βάζουμε κόμμα πριν από το *αλλά*.
- ▶ Βάζουμε πάντα **κόμμα** πριν από το *αλλά και* (π.χ. *όχι μόνο νίκησαν, αλλά και θριάμβευσαν*).
- ▶ Συνήθως με το *ωστόσο* αρχίζει νέα περίοδος και έτσι πριν από αυτό υπάρχει **τελεία**.

3. Περιγράψτε και σχολιάστε σε μια παράγραφο το σκίτσο-κείμενο 4 χρησιμοποιώντας κυρίως παρατακτικό λόγο. • Προσέξτε τους συνδέσμους που θα χρησιμοποιήσετε, όπως και τα σημεία στίξης.

Ασύνδετο σχήμα

Ακούω και μιλώ

1. Χωρίστε τα παρακάτω αποσπάσματα σε προτάσεις:
 - α. «Εκείνη τη στιγμή ο γυμναστής πυροβόλησε στον αέρα, ο κόσμος αλάλαζε, οι αθλητές ξεχύθηκαν μπροστά» (κείμε. 1)
 - β. «Ο Πέτρος έκοψε θριαμβευτικά την κορδέλα, την τράβηξε μαζί του με το ένα χέρι, την έσυρε πίσω του» (κείμε. 1)
 - γ. «Οι αθλητές δεν πληρώνονται, αγωνίζονται για το στεφάνι» (κείμε. 3)
 Τι είδους είναι οι προτάσεις αυτές, κύριες ή δευτερεύουσες; • Χρησιμοποιείται κάποιος σύνδεσμος για να συνδέσει τις προτάσεις κάθε περιόδου; • Ποιο σημείο στίξης παρεμβάλλεται και χωρίζει τις προτάσεις σε καθεμιά από τις παραπάνω περιόδους;
2. «Εκεί μπροστά, στην εξέδρα ... του χορού τους» (κείμε. 1): Πόσες προτάσεις υπάρχουν στο απόσπασμα; • Τι είδους είναι, κύριες ή δευτερεύουσες; • Συνδέονται οι προτάσεις αυτές μεταξύ τους; • Ποιο σημείο στίξης παρεμβάλλεται και χωρίζει τις προτάσεις στο απόσπασμα;

Διαβάζω και γράφω

1. «Μας απογείωσαν, μας τρέλαναν. Τους ευχαριστούμε» (κείμε. 6): Το απόσπασμα αυτό περιλαμβάνει τρεις προτάσεις, τη μία μετά την άλλη. Έχουμε παρατακτική σύνδεση ή ασύνδετο σχήμα στο απόσπασμα αυτό; • Γιατί; • Ποια σημεία στίξης χρησιμοποιούνται; • Για ποιους λόγους;
2. Προσέξτε τα αποσπάσματα που ακολουθούν από το κείμενο 1:
 - α. «Τα μάτια ήταν γουρλωμένα αφύσικα, πεταμένα από την υπερπροσπάθεια έξω από τις κόγχες τους».
 - β. «...να βγει η ψυχή από το εξοντωμένο σώμα, το ταλαιπωρημένο».
 - γ. «...μια γλυκιά λάμψη, ένα φως γαλάζιο, είχε περιχυθεί στο πρόσωπό του».

Υπογραμμίστε τα κατηγορούμενα της λέξης «μάτια» στο απόσπασμα **α** και τους επιθετικούς προσδιορισμούς της λέξης «σώμα» στο απόσπασμα **β**. • Οι επιθετικοί αυτοί προσδιορισμοί και τα κατηγορούμενα βλέπουμε ότι μπαίνουν στο λόγο το ένα μετά το άλλο ασύνδετα. Ποιο σημείο στίξης χρησιμοποιείται για να τους χωρίσει; • Ποιο είναι το υποκείμενο του ρήματος στο απόσπασμα **γ**; • Τι είχε περιχυθεί στο πρόσωπο του νικητή; • Υπογραμμίστε τις δύο φράσεις που δίνουν την απάντηση. • Ποιο σημείο στίξης χρησιμοποιεί ο συγγραφέας για να χωρίσει τις δύο αυτές φράσεις;

Μαθαίνω ότι:

- **Ασύνδετο σχήμα** έχουμε, όταν λέξεις ή φράσεις βρίσκονται στο λόγο η μία μετά την άλλη χωρίς κάποια συνδετική λέξη ανάμεσά τους. Τις λέξεις ή φράσεις αυτές, όταν γράφουμε, πάντα τις χωρίζουμε με **κόμμα**.

3. «Και δε θα σταματήσουμε ποτέ να τραγουδάμε ... τη μεγαλύτερη χαρά» (κείμε. 6): Βρείτε το ασύνδετο σχήμα που περιέχεται στο απόσπασμα και υπογραμμίστε τους όρους που έχουν παρατεθεί ασύνδετα σ' αυτό.

ΑΦΗΓΗΣΗ

Κείμενο 7 Ο Σπύρος Λούης και οι πρώτοι Ολυμπιακοί Αγώνες

Η εκκίνηση του Μαραθώνιου δρόμου, του πιο δημοφιλούς αθλήματος, είχε προγραμματιστεί για τις 2 το μεσημέρι της Παρασκευής 29 Μαρτίου. Οι αθλητές, Έλληνες και ξένοι, είχαν φτάσει στο Μαραθώνα από την προηγούμενη μέρα και φιλοξενήθηκαν σε σπίτια του χωριού. Το πρωί συγκεντρώθηκαν όλοι στην πλατεία και συζητούσαν περιμένοντας να έρθει το μεσημέρι. Από το πρωί η μέρα ήταν μουντή, συννεφιασμένη. Το προηγούμενο βράδυ η βροχή είχε γεμίσει τους χωματόδρομους με λάσπες και το μεσημεράκι άρχισαν πάλι να πέφτουν ψιλές σταγόνες από τον ουρανό. Ο άντρας με το μουστάκι και το στρατιωτικό παράστημα σήκωσε ψηλά το χέρι και σημάδεψε με το πιστόλι τον ουρανό. Ύστερα φώναξε δυνατά:

«Λάβετε θέσεις!»

Δεκαεφτά νέοι άνθρωποι, παραταγμένοι σε τέσσερις σειρές, περίμεναν το σύνθημα για να ξεκινήσουν. Στην τελευταία σειρά, την τέταρτη, έξι περίπου μέτρα πίσω από τους πρώτους, ο Σπύρος Λούης παρατηρούσε τις πλάτες των συναθλητών του. Ο άντρας με το μουστάκι κοίταξε το ρολόι του.

«Έτοιμοι!»

Ο πυροβολισμός που ακολούθησε τάραξε την ησυχία του τοπίου. Οι χωρικοί που είχαν συγκεντρωθεί χειροκρότησαν τους αθλητές που ρίχτηκαν μπροστά με φτερά στα πόδια. Από κοντά οι δυο άμαξες με τους γιατρούς και τους νοσοκόμους, καθώς και δύο έφιπποι αξιωματικοί που ήταν υπεύθυνοι για τη σωστή διεξαγωγή του αγώνα. Ο Σπύρος Λούης ξεχύθηκε μαζί με τους άλλους αθλητές με έναν και μοναδικό στόχο: τη νίκη!

Μέσα από αμπέλια και πεύκα, οι αθλητές έφτασαν στο Πικέρμι. Πρώτος μπήκε στο χωριό ο Γάλλος Λερμιζιό με συνοδεία δύο έφιππων αξιωματικών. Ακολουθούσαν ο Αυστραλός ολυμπιονίκης στα 800 και 1500 μέτρα Έντουιν Φλακ. Οι κάτοικοι της περιοχής χειροκροτούσαν τους αθλητές και τους έδιναν αναψυκτικά. Ο Λούης στάθηκε για λίγο να δροσιστεί σε ένα πανδοχείο.

– Τρέξε, Σπύρο! Μην κάθεσαι! του φώναζαν όλοι.

– Μη νοιάζεστε και θα τους φτάσω, απάντησε αυτός με σιγουριά.

Στο μεταξύ, επικεφαλής εξακολουθούσε να είναι ο Γάλλος Λερμιζιό. Πίσω του, σε αρκετή όμως απόσταση, έτρεχε ο Αυστραλός Φλακ, παραπίσω ο Αμερικανός Μπλέικ με τον Ούγγρο Κέλνερ κι έπειτα οι Έλληνες, ο Βασιλάκος με το Λούη και τους υπόλοιπους. Τελευταίες οι δύο άμαξες με τους γιατρούς και τους νοσοκόμους.

Στα μισά περίπου της διαδρομής ο Μπλέικ κουράστηκε και σταμάτησε. Μετά το Χαρβάτι ο δρόμος γινόταν ανηφορικός και δύσκολος. Τότε ο Φλακ βρήκε την ευκαιρία να ξεπεράσει το Λερμιζιό, ο οποίος τελικά εγκατέλειψε, εξαντλημένος από την κούραση. Σε λίγο ο Φλακ άκουσε πίσω του τα βήματα του Λούη, που πλησίαζε. [...]

Ο Λούης δεν άργησε να ξεπεράσει τον Αυστραλό, ο οποίος λίγο αργότερα λιποθύμησε και εγκατέλειψε τον αγώνα. Ο Λούης πλησίαζε τώρα στο στάδιο, ενώ ο κόσμος είχε ξεχυθεί στους δρόμους και πανηγύριζε. Σε λίγο οι θεατές του σταδίου είδαν το Λούη με τον αριθμό 17 στη φανέλα να κατευθύνεται τρέχοντας προς το τέρμα. Η χαρά των Ελλήνων θεατών δεν περιγράφεται! Αγκάλιαζαν ο ένας τον άλλο, φώναζαν ρυθμικά συνθήματα υπέρ του νικητή και όλοι, επίσημοι και μη, ήθελαν να τον συγχαρούν και να του σφίξουν το χέρι.

Κώστας Πούλος, *Ο Σπύρος Λούης και οι πρώτοι Ολυμπιακοί Αγώνες*, εκδ. Παπαδόπουλος, 2003

Ακούω και μιλώ

1. Ποιος είναι ο τόπος και ο χρόνος της ιστορίας (κείμε. 7);
2. Ποια πρόσωπα παίρνουν μέρος;
3. Ποια γεγονότα έγιναν την ημέρα του Μαραθώνιου; • Σε ποιο χρόνο κυρίως εξιστορούνται;
4. Ποια γεγονότα έγιναν πριν από το Μαραθώνιο; • Σε ποιο χρόνο κυρίως εξιστορούνται;
5. Ποιος αφηγείται την ιστορία; • Συμμετείχε ο ίδιος στα γεγονότα που εξιστορεί; • Σε ποιο πρόσωπο αφηγείται την ιστορία;
6. Εκτός από την αφήγηση, ποιος άλλος εκφραστικός τρόπος χρησιμοποιείται; • Τι προσθέτει στην αφήγηση;
7. Πώς φαντάζεστε τον καιρό την ημέρα που έγινε ο Μαραθώνιος το 1896; • Από ποια στοιχεία του κειμένου 7 το συμπεραίνετε; • Τα στοιχεία αυτά προωθούν την αφήγηση; • Γιατί δίνονται από το συγγραφέα;

Διαβάζω και γράφω

1. Στο κείμενο 7 δε δίνονται οι σκέψεις και τα συναισθήματα των ηρώων. Ο συγγραφέας περιορίζεται κυρίως στην αφήγηση των γεγονότων. Ξαναγράψτε το κείμενο εμπλουτίζοντάς το με τέτοια στοιχεία. Βάλτε τον εαυτό σας στη θέση ενός αφηγητή που γνωρίζει τι σκέφτονται και πώς αισθάνονται οι ήρωες της ιστορίας αυτού του Μαραθώνιου και πλαισιώστε τα γεγονότα με τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους.

Μαθαίνω ότι:

- Σημαντικό στοιχείο της αφήγησης είναι η θέση που παίρνει ο αφηγητής στα γεγονότα της ιστορίας που αφηγείται. Μπορεί ο αφηγητής να κρατά μια **αντικειμενική στάση**, όταν παρουσιάζει με ουδέτερο τρόπο τα γεγονότα, ή μια **υποκειμενική στάση**, όταν εκφράζει, μαζί με τα γεγονότα, προσωπικά του συναισθήματα ή διατυπώνει σχόλια.

2. Συγκρίνετε την αφήγηση της νίκης του Λούη στο Μαραθώνιο που δίνεται στο κείμενο 7 με αυτή του κειμένου 5. • Ποιες ομοιότητες και διαφορές παρατηρείτε; • Ποια αφήγηση θεωρείτε πιο έγκυρη; • Για ποιους λόγους;
3. Στο κείμενο 6 ο συγγραφέας-δημοσιογράφος αφηγείται το χρονικό της νίκης της εθνικής ομάδας ποδοσφαίρου στο Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα του 2004. • Ποιες διαφορές παρατηρείτε ανάμεσα στην αφήγηση αυτή και την αφήγηση της νίκης του Σπύρου Λούη στο κείμενο 7; • Ποια από τις δύο αυτές αφηγήσεις θεωρείτε πιο άμεση;
4. Στις δύο αφηγήσεις των κειμένων 6 και 7 τα γεγονότα δίνονται με τη χρονολογική τους ακολουθία ή όχι;
5. Στην *Οδύσσεια* ο Όμηρος γνωρίζουμε ότι αφηγείται τις περιπέτειες του Οδυσσέα κατά την επιστροφή του στην πατρίδα του. Αφηγείται ο Όμηρος τα γεγονότα αυτά με τη χρονολογική τους σειρά ή με κάποιον άλλο τρόπο; • Από πού αρχίζει την αφήγησή του;

Μαθαίνω ότι:

- Ο αφηγητής μπορεί να επιλέξει:
 - α. τη χρονολογική ευθύγραμμη παράθεση των γεγονότων,
 - β. να αρχίσει την αφήγησή του από τη μέση της υπόθεσης και, ώσπου να τελειώσει την αφήγησή του, να βρει την ευκαιρία να αφηγηθεί και τα αρχικά γεγονότα ή ακόμα να προσθέσει σχετικές με το θέμα του ιστορίες.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΛΟΓΟΥ

Ακούω και μιλώ

1. Το κείμενο 6 αναφέρεται σε ένα ομαδικό άθλημα, το ποδόσφαιρο, ενώ το κείμενο 7 σε ένα ατομικό, τους αγώνες δρόμου. Εσείς προτιμάτε τα ομαδικά ή τα ατομικά αθλήματα; • Για ποιους λόγους;
2. Δείτε τις παρακάτω φωτογραφίες και διαβάστε τα κειμενάκια που τις συνοδεύουν. • Ποιες σκέψεις σας γεννούν για τις προσπάθειες που χρειάζεται να καταβάλουν οι αθλητές; • Τι νομίζετε ότι είναι αυτό που τους κάνει να προσπαθούν τόσο σκληρά; • Εσείς θα αποφασίζατε να ασχοληθείτε σοβαρά με κάποιο άθλημα; • Γιατί ναι; • Γιατί όχι;

Ιπτάμενα κορίτσια

Η απόσταση δίνει την εντύπωση ότι ο βατήρας απ' τον οποίο εκτινάχθηκαν οι Μεξικανές αθλήτριες της συγχρονισμένης κατάδυσης βρίσκεται πολύ ψηλότερα από τα 112 μέτρα του επιβλητικού ναού της Αγίας Οικογένειας, του Αντόνιο Γκαουντί, που διακρίνεται στο βάθος. Κατά τ' άλλα, δεν έχεις παρά να αναρωτηθείς πόσες χιλιάδες προσπάθειες έχουν προηγηθεί, για να μάθουν τα δύο σώματα να βοουτούν σαν ένα.

Μέσα σε κλάσματα δευτερολέπτου

κρίνονται οι κόποι ολόκληρων ετών.

Αυτή δεν είναι, άλλωστε,

η άγρια ομορφιά του αθλητισμού;

Η Κινέζα καταδύτρια

Γκούο Ζίνγκζινγκ αντιμετωπίζει

την πρόκληση με τα μάτια ανοιχτά.

Ο φακός παγώνει

το χρόνο, παρατείνει τη στιγμή της εκτίναξης από τον βατήρα

επ' άπειρον, λες και τα δάχτυλα της Καναδής Έμιλι Χέιμανς είχαν δύναμη υπερφυσική και μπορούσαν να σηκώσουν το βάρος του σώματός της.

Ο φωτογράφος δικαιώνεται για την εμμονή του στις λεπτομέρειες.

περ. «Κ», εφημ. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 2004

3. Εξηγήστε και συζητήστε στην τάξη τις απαραίτητες προϋποθέσεις για Ολυμπιακούς Αγώνες, που να ανταποκρίνονται στην ιδέα που τους γέννησε (δεξιά στήλη) και τους κινδύνους / απειλές που διατρέχουν σήμερα οι αγώνες (αριστερή στήλη).

Αν...

Αναβολικά - Ντόπινγκ
Πολιτική - Μπαϊκοτάζ
Γιγαντισμός
Βία
Διακρίσεις - Ρατσισμός
Εμπορευματοποίηση
Οικολογική Καταστροφή

Τι Αγώνες;

Αν...

Καθαροί Αγώνες
Ειρήνη - Φιλία
Μέτρο
Ευ αγωνιζέσθαι
Ισοτήμη συμμετοχή - Αλληλοσεβασμός
Εθελοντισμός
Σεβασμός στο περιβάλλον

Ολυμπιακοί Αγώνες!

Διαβάζω και γράφω

1. Δημοσιεύθηκαν σε μια εφημερίδα τα αποτελέσματα μιας διεθνούς έρευνας που έγινε το 2004 για τη χρήση αναβολικών ουσιών από αθλητές. Γράψτε σε μια παράγραφο τα συμπεράσματα που βγάξετε μελετώντας τα διαγράμματα που ακολουθούν και συνοψίζον τις απαντήσεις όσων συμμετείχαν στην έρευνα. • Τι πιστεύει ο κόσμος σήμερα για τη χρήση αναβολικών ουσιών στον παγκόσμιο και ελληνικό αθλητισμό;

εφημ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 2004

2. Αφηγηθείτε ένα αθλητικό γεγονός που ζήσατε οι ίδιοι από κοντά είτε ως θεατές είτε ως αθλητές. Η αφήγησή σας θα διαβαστεί στην τάξη.

Κριτήρια αξιολόγησης

1. Στον παρατακτικό λόγο χρησιμοποιείτε τους κατάλληλους συνδέσμους, ώστε να δένονται λογικά τα νοήματα μεταξύ τους.
2. Όποτε κάνετε στο λόγο παρατακτική σύνδεση ή ασύνδετο σχήμα, χρησιμοποιείτε σωστά τα σημεία στίξης.
3. Μαζί με τα γεγονότα αναφέρετε τις σκέψεις και τα συναισθήματά σας πριν από τον αγώνα, κατά τη διάρκειά του και αμέσως μετά το τέλος του.
4. Το ύφος της αφήγησης είναι άμεσο και προβάλλεται η προσωπική σας συμμετοχή στο αθλητικό αυτό γεγονός.

Διαθεματική εργασία

«Ποια αθλήματα υπήρχαν στους αρχαίους Ολυμπιακούς Αγώνες; • Ποια κατά την πρώτη αναβίωσή τους στη σύγχρονη εποχή, το 1896 στην Αθήνα; • Ποια είναι σήμερα τα ολυμπιακά αθλήματα;»

Χωριστείτε σε ομάδες.

- Η πρώτη θα συλλέξει υλικό (σχετικά κείμενα και φωτογραφίες) από τους Αγώνες στην Αρχαιότητα, η δεύτερη από τους Αγώνες του 1896 και η τρίτη από τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας το 2004.
- Σε συνεργασία με τους καθηγητές της Ολυμπιακής Παιδείας και της Ιστορίας θα κάνετε έρευνα σε σχετικές πηγές και στο διαδίκτυο.
- Κατηγοριοποιήστε το υλικό που θα συλλέξετε και συνθέστε με αυτό μία αφίσα για να διακοσμήσετε την τάξη σας.

Εναλλακτικά

«**Ολυμπιακοί Αγώνες:** Για ένα στεφάνι ελιάς ή για μια χούφτα δολάρια; • Γιατί αγωνίζονται σήμερα οι αθλητές; Ποια από τα ολυμπιακά ιδεώδη της Αρχαιότητας διασώζονται στην εποχή μας; • Τι είδους συμφέροντα έχουν πάρει τη θέση ορισμένων από αυτά;»

Οργανώστε μια μικρή έρευνα για να διερευνήσετε τι πιστεύει ο κόσμος σήμερα για τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

- Μια ομάδα από σας –σε συνεργασία με τους καθηγητές της Ολυμπιακής Παιδείας και της Ιστορίας– θα συντάξει ένα ερωτηματολόγιο.
- Μια άλλη ομάδα –σε συνεργασία με τον καθηγητή της Πληροφορικής– θα περάσει τα στοιχεία στον ηλεκτρονικό υπολογιστή, ενώ μια τρίτη ομάδα θα τα επεξεργαστεί.
- Η τέταρτη ομάδα αναλαμβάνει να σχολιάσει τα συμπεράσματα που θα προκύψουν σε ένα σύντομο κείμενο και να τα παρουσιάσει στη μαθητική εφημερίδα του σχολείου ή σε έντυπο που θα μοιράσει στους μαθητές του σχολείου.

ΑΣ ΘΥΜΗΘΟΥΜΕ ΤΙ ΜΑΘΑΜΕ Σ' ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ

- Μια πρόταση που δεν εξαρτάται από άλλη λέγεται , ενώ μια πρόταση που συμπληρώνει το νόημα μιας άλλης και εξαρτάται από αυτήν λέγεται
- Σύνδεσμοι είναι οι λέξεις που

- Δύο ή περισσότερες προτάσεις μπορούν
 - να συνδέονται μεταξύ τους με συνδέσμους:
 - α. παρατακτικά, όταν
 - β. υποτακτικά, όταν
 - να μη συνδέονται με κάποια λέξη (..... σχήμα)

- Ο αφηγητής, όταν οργανώνει την αφήγησή του, έχει πολλές επιλογές:
 - α. να αφηγείται αντικειμενικά τα γεγονότα ή να τα συνοδεύει με δικά του σχόλια, προσωπικά συναισθήματα κτλ.
 - β. να παραθέτει τα γεγονότα με τη χρονολογική τους σειρά ή